

KMETOVALEC.

Gospodarski list s podobami.

Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu, ter velja po pošti prejemam 2 gold. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno. — Inserat (oznanilo) v „Kmetovalcu“ stane enkrat objavljen na celi strani 16 gold., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gold., na $\frac{1}{4}$ strani 4 gold., na $\frac{1}{8}$ strani 2 gold. in na $\frac{1}{16}$ strani 1 gold. Pri dvakratnem objavljenju 10% in pri trikratnem objavljenju 20% ceneje. Za večje inserate in priloge plača se po dogovoru. — Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, Salendrove ulice števil. 5.

Štev. 14.

V Ljubljani, 31. julija 1887.

Leto IV.

Obseg: Praktična lestvica. — Ameriške trte pomagajo proti trtni uši. — Ravnanje z mlado živino koj po rojstvu. — Razne reči. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Kmetijsko slovstvo. — Tržne cene. — Inserati.

Praktična lestvica.

G. Karol Ulaga, posestnik v Laškem, izumil je posebno drevesno lestvico. (Glej pod. 46.) Pokazal jo je kmetijski podružnici in ob enem razložil, kako jo je rabiti. Reči moramo, da je boljša od vseh družih, katere so nam do sedaj priporočali.

Ima pa naslednje prednosti;

1. Prenašati jo more eden sam človek, ker tehtta samo 16 kilogramov.

2. Dá se rabiti s podporama, pa tudi brez njiju.

3. Dosežemo z nje do vsake vejice v spodnjem delu krone.

4. Dá se rabiti povsodi, tudi po strminah.

Lestvice glavni del je 3 metre dolgo, močno bruno, skozi katero je zasajenih deset klinov ali stopal. Bruno tiči v močni dvonožni stolici. Ker je možno navpično pregibati to stolicu, lahko postavimo lestvico trdno, kder koli hočemo. Na zgornjem konci je bruno z železom okovano. K temu okovu sta pritrjena roča, ki držita dva železna obročka, s katerima se spajata obedve podpori postranski in sta vsled tega pregibni. Podpori sta narejeni iz 1'8 metra dolgih lat, ki ne smejo

imeti nobenih grč. Zlagati se dasta z dvema četirooglatima vezema, kakor se želi. Naposled se žrebelj vtakne v prirejeno luknjo, in podpori stojita trdno in nepremakljivo.

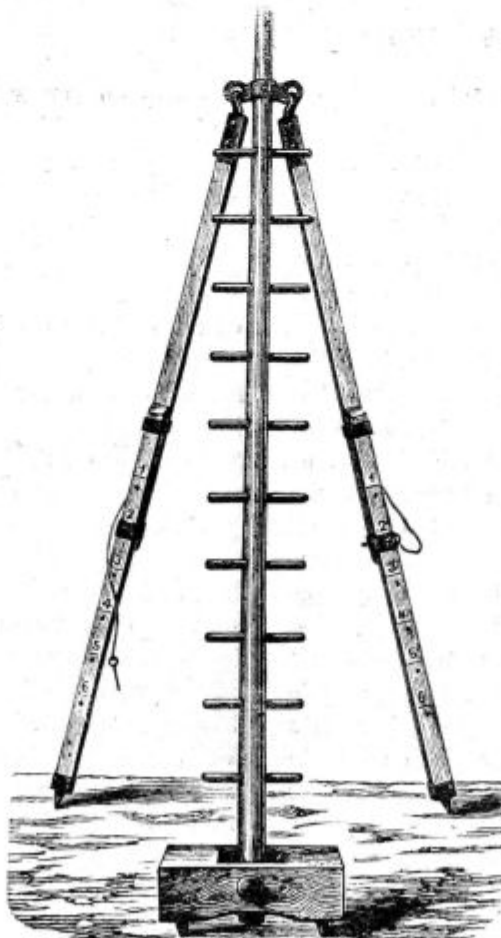
Dvonožna stolica, pa tudi obedve podpori stoje na železnih rtih.

Podpori se dasta tesno k sebi ali dalje narazen postavljati, in vsled tega sodi ta lestvica za vsakojako lego, bodi si kakor koli strma. Ko je lestvica dobro utrjena, moreš brez strahu po njej iti do najskrajnejšega stopala.

Ni treba, da bi kdo lestvico držal ali preobračal. Če žrebelj na konci bruna izmaknemo, odpadeta podpori, in možno je brez njiju lestvico rabiti, kar ugaja posebno takrat, ko je treba jo nasloniti samo na deblo ali na katero postransko vejo njegovo.

Podobno lestvico priporoča tudi Hermann Goethe v svoji knjigi: „Der Obstbaum,“ na strani 108., podoba 43. Ta lestvica sodi sploh le za velika drevesa in je priporočila vredna, ako jo more eden človek prenašati od drevesa do drevesa. Vender še bolj praktična se meni zdi g. Ulagova

Karol Valentinitsch.

Podoba 46.

lestvica.

Ameriške trte pomagajo proti trtni uši.

Po baron Babovem spisu v „Weinlaube“.

Kot pripomočke proti trtni uši priporočajo pesek, vodo, žvepleni ogljik in ameriške trte. Kateri teh pripomočkov je najboljši, važno je zlasti za prizadete vinograde.

Pesek, ako ga je v zemlji 70—80 %, dela, da trtna uš nič ne škoduje koreninam. Zemlje s toliko peskom ni pri nas drugod nego po nižavah. No, po nižavah ne kaže pri nas delati vinogradov, vsaj še po goricah nimamo ravno preveč dobrih leg, dovažati 70—90% peska v naše gorice, izplačalo se pa pri nas ne boče nikdar.

Tudi ni, da bi pri nas stavili vinograde pod vodo. Vinograde v ravnini, ki jih je moči pod vodo staviti, morejo imeti le na vročem jugu, pri nas ne. V gorice vodo napeljavati kaže še manj.

Žvepleni ogljik pomaga ob gotovih pogojih, a pripomoček ta je tako drag, da se izplača le tam, kjer je pridelek neprimerno drag, kar pa pri nas ni.

Če torej pesek, voda in žvepleni ogljik ne morejo trtnih uši uničiti, preostajejo nam le še ameriške trte, od katerih se v resnici nekatere vrste upirajo in branijo ušem, da jim ne morejo do živega.

Ameriške trte moremo rabiti za neposredno pridelovanje vina, ali pa kot podloge, na katere cepimo domače trte. Važno je torej, kako naj nam rabijo; zato hočem v pričujočih vrstah povedati svoje mnenje, katero opiram na mnogotere svoje skušnje.

Brez dvoma se da narediti iz grozdja ameriških trt vino. Takega vina v Ameriki napravljajo mnogo. Vender tega vina glede finosti ni primerjati k našim pridelkom. Res je pa, da so v Ameriki z vzgojo raznih trt uže toliko napredovali, da pridelujejo uže dobra namizna vina. Amerikanci bodo napredovali in gotovo še s časom prav dobro vino narejali iz svojega grozdja. Te trte bodemo še vedno lahko rabili ter si z njimi vinarstvo ohranili.

Na drugi način nam rabijo ameriške trte v cepljenje domačih trt na ameriške. Ako cepimo n. pr. kraljevino na ameriško riparijo, rodila boče kraljevina na ameriški trti ravno tako vino, kakeršno do sedaj. Ker se je pa pokazalo, da tako cepljene trte začno čez nekaj let v rasti zaostajati, pričeli so proti cepljenju govoriti, češ, da ni dobro.

Takemu mnenju moram z vso odločnostjo upirati se, ker ne smemo reči, katera nam pomaga pridelovati vino kakor dosedaj, zato zametavati, ker so se nekatere poskusi ponesrečili. Ako smo imeli neuspehe, poiščimo rajši njih vzrokov in glejmo, da jih odpravimo z umnejšim delom.

Zakaj pa zastaja rast cepljenih trt? Prvič zato, ker nismo morebiti vzeli ameriške trte, ki bi bila ob vseh razmerah trpežna; drugič pa gotovo vsaka ameriška trta tudi ni enako dobra kot podloga za vsako našo domačo trto. Saj imamo najboljši vzgled v sadjarstvu. Ako hočemo špalirje in piramide hruškove vzgojiti, cepiti moramo hruško na kutino. Znano je pa

vsakemu sadjarju, da nekatere vrste hrušek izvrstno uspevajo na kutini, druge pa slabo rasto in čez nekaj let celo usahnejo.

Vsled vseh svojih skušenj trdim, da so nekatere naše domače trte in ravno tako tudi ameriške take, da se morejo vsled cepljenja tako spojiti, da uspešno rasto. Pa tudi take trte, katere se nočejo med seboj dobro sprijeti, skušajo po vzgledu sadjarstva vender do tega pripraviti.

Imamo namreč hruške, ki nikakor nočejo rasti na kutini, na divjak cepljene pa niso za špalir. A sadjarji so vedeli si pomagati. Cepili so na kutino dobro rastočo hruško, na to potem še le slabo rastočo. In glej, vzgojili so na ta način najlepše špalirje tudi iz hrušek, katere ne rasto na kutini.

Tako dvojno cepljenje moremo uvesti tudi v vinarstvo.

Ker je vsa ta reč jako važna, skuša naj vsak vinogradnik po svoji moči poskuse delati. Po vsem, kar sem imel priliko v Klosterneuburgu opazovati in skusiti, trdim, da se bodemo naučili popraviti kratko trpežnost ameriških trt.

Ravnanje z mlado živino koj po rojstvu.

Mladiček, ki je plaval skoz več mesecev v sadovi vodi, je moker, kadar pride na svet, in koža njegova je po vsem životu prevlečena z neko mastno siratko.

Koj ko prvokrat zasôpe, začne se novo življenje v njem, kajti hipoma se prične drug krvotok skozi pluča po truplu; ležeč na tleh začne ječati in se gibati; kmalu poskuša vstati, pa je še preslab in preneukreten; ko pa le večkrat poskusi, posreči se mu vender, da se spravi na noge, na kterih izprvega kakor na 4 količih okorno stoji. Matič ga začne po vsem životu lizati, da mu kožo očisti plodove nesnage.

Ko se pa novorojenček le malo opomore, že skuša iti, in prva njegova pot je — k vimenu svoje matere. Ko se je prvokrat nasesal mleka, kmalu se ustopi, da gre od njega prvo (plodovo) blato, ktero je črnkasto-zeleno in tičjemu limu podobno. Kmalu se tudi ušči.

S prvim blatom pa ni še vsa plodova goščava iz čev izpraznjena, ampak veliko je ima živinče še v sebi, ktera gre poredoma od njega, ako se mu pusti, da sesa prvo materino mleko, ki je slano in ktero je modra in dobrotljiva natura nalašč tako naredila za iztrebo plodovega blata in očiščenje čev. Neumni človek pa, ki hoče modro naturo mojstrovati, misli, da to prvo mleko, ker je vse drugačno od poznejšnjega, je mlademu škodljivo, in ga raje izmolze, kakor da bi mu ga privoščil; zato to mleko izmlezvo imenuje, ko bi ga moral zdravilno pijačo za mladega imenovati, ker iztrebi popolnoma zablachena čeva in okreпча želodec, da more dobro prekuhovati in prebavljati, kar v njega pride, in tako odvrniti mnogo bolezní, ktere sicer napadajo mlada žebeta, teleta in ovce.

Da bi pač vsi gospodarji in gospodinje neprecenljivo dobroto prvega mleka spoznali! Saj menda tega

ni težko razumeti, če le pomislimo, da natura gotovo ni brez namena prvega mleka drugače ustvarila, — in če pogledamo na divjo živino, pri kateri nihče prvega mleka ne izmolzuje, ampak vse posesajo mladiči, ki so vender veliko bolj močni in zdravi, kakor naša domača živina.

To prvo mleko, ki se vleče kakor sluz in je včasih s tankimi krvavimi lisami prepreženo, naredi le malo smetane za sir in surovo maslo (puter) pa celó ni, ima, v sebi veliko solnih delov ostane tako 2 ali 3 dni, sčasoma pa se spremeni v navadno mleko, ktero je za mladega najbolj primerna pijača. Zato pa tudi rad sesa in skoraj vsako uro pod mater gre in se ga navleče, pa ne preveč na enkrat.

Starka pa tudi skrbi za mladega, in kmalu se ji po njem toži, ako ga iz oči zgubi.

Divja živina sesa delj časa kakor naša domača; domače žebe sesa 3 do 5 mesecev, domače tele pol-drugi mesec ali 2 meseca, ovca 2 ali 2 meseca in pol. Seveda marsikatere okolščine okrajšajo večkrat ta čas.

Kadar mlademu sprednji zobje bolj zrasede, ostrí bodejo, robovi vime zato je takrat čas, da se odstavi, ker je že tudi želodec sedaj v stanu, drugo pičo prebavlja ti.

Razne reči.

— Majhen ali velik krompir za seme. „Landw. Jahrbücher“ imajo razpravo prof. Kreusler-ja o rasti krompirjevi, če mali ali veliki krompir sadimo. Tu pomenimo le to: Hranilne snovi velikega krompirja dalj zdrže kot malega. Rastline od velikega semena presežajo še pred začetkom rasti rastline malega. Slabejše rastline poleg tega veliko hitreje obole. Svetovati je torej ne majhnega krompirja za seme jemati.

— Zoper mravlje na drevesih ni nič boljšega kot zmes saj in pa lanenega olja. S tem namaži deblo tanko krog in krog. Tacega se ne bode nobena mravlja doteknila.

— Razsušene sodove namočiti, nasvetuje „Werkstatt“ tako: Napolni sod s slamo ali slabim senom. Napolni ga potem z vodo in naloži nekaj kamenov. Voda sicer vsa izteče, a namočena slama ali seno povspešuje namako lesa.

— Zoper drisko pri teletih svetuje Postelt v nekem zapadno-pruskem časopisu salicilno kislino v zvezi s taninom. Kakor hitro odpadki hudo grdo, kislino in po gnilem diše, vlij v tele kakega pol litra kamiličnega čaja z enim gramom salicilne kisline in z enim gramom tanina. Ko bi to ne pomagalo, daj čez nekaj ur dvakrat toliko salicilne kisline in tanina. Med tem odstavi tele popolnoma za dva pota, pozneje do popolnega ozdravljenja dopuščaj je le po malem. Ob enem primešaj v krmo in pijačo kravi več dni po dva grama salicilne kisline. Ako si pa bolezen začetkoma zanemarjal, ter začne tele trebuh boleti in je mrazi, tedaj primešaj kamiličnemu čaju še deset gramov opium-tinkture. To večkrat ponovi. Tele pa zavij

v gorko odejo. Vsako tele, ki je tako bolno odstrani od drugih, da bolezní ne nalezejo.

— Kjer s premogom kurijo nabere se po zimi toliko žlindre, da ne vedo, kako se je iznebiti. Žlindra da se pa jako ugodno porabiti za potresanje potov po vrtilih. Po množini potresi je 10 do 15 cm. na debelo slabo obokano z padcem na strani. Potem jo pomoči in trdo zvaljaj. Če potreseš še nekoliko peska ali zemlje, strdi se ta zmes zelo in tudi po hudem dežju se lahko po suhem sprehajaš.

Gospodarske novice.

* Gospoda Franca Štuparja, abiturijenta više kmetijske šole, imenoval je deželni odbor za suplenta na deželni vinarski, sadjarski in kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu.

* Kmetijska podružnica v Metliki je sklenila prirediti namesto tombole loterijo, in sicer ne v nedeljo 28., ampak v ponedeljek 29. avgusta.

* Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe je ukrenil, da se odstranita žebca Christjan št. 51. in Soliman št. 82. Christian je bil to leto v zasebni oskrbi na Gorenjem Otoku, Soliman pa je bil na postaji na Vrhniki.

* Ribji zavod bode naredil gosp. profesor Ivan Franke v Kranji. Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo mu je v ta namen dovolilo primerno podporo.

* Za drevesnico c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani dovolilo je vis. c. kr. kmet. ministerstvo uže sedaj 300 gold. podpore za l. 1888. Enako podporo dalo je ministerstvo uže za leto 1885., 1886., in 1887. Podpora za leto 1888. dovolilo je pa ministerstvo na podlogi preiskovanj o stanju te drevesnice, in komur je znano, kako pičle sedaj delijo državne podpore, sprevidel bode, da je obilna državna podpora za družbeno drevesnico nasledek njenega izvrstnega stanja.

C. kr. uradi za oskrbovanje vojne v Ljubljani, Mariboru, Trstu in Pulju ravnokar razpisujejo potrebščine za leto 1887/8. Kdor hoče prevzeti zalaganje vojne s kako rečjo, pozve podrobnejše pogoje lahko v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

* Koliko koristi sadjarstvo. Najmanjše občinske doklade plačujejo švabske občine na Virtemberskem, in sicer zato, ker so toliko pametne, da zasajajo ob vseh svojih potih, po pašnikih in občinskih prostorih dobro sadno drevje, pa je tudi pravilno oskrbujejo. Mnogo je švabskih občin, ki dobijo na leto za sadje svoje do 10.000 goldinarjev. Občino Monheim je morala siliti vlada, da je zasadila drevja ob cestah svojih. To je bilo leta 1858. V letu 1868. je pa ta občina dobila 4700 gld. za prodano sadje, v letu 1878. uže 8500 gld., v letu 1885. pa 14.000 goldinarjev. Občina Reutlingen je skupila v letu 1885. za sadje svoje 110.000 goldinarjev. Ni li mogoče tudi pri nas na ta način davke znižati? Vedno tarnanje o velikih davkih nič ne pomaga, ampak: Pomagaj si sam, in pomagal ti bode Bog.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 60. Vzel sem od divjega hmelja nekaj cvetja. V vsakemu cvetu našel sem semensko zrno. To zrno sem vsejal, in iz njega je vzrastle hmelj, ki se letos uže 6 metrov visoko povija. Cvetje tega hmelja je pa drugačno; pošiljam ga Vam ter prosim, da mi poveste, od kod to prihaja? (U. G. v Tomaju.)

Odgovor: Hmelj je dvodomna rastlina, to je, na enih hmeljevih rastlinah je samo žensko cvetje, na drugih zopet le moško cvetje. Cvetje, katerega ste nam poslali, je moško cvetje, torej od moške hmeljeve rastline. Ker rabi le ženska hmeljeva rastlina, zato moramo hmelj pomnoževati s sadikami, ne pa s semenom.

Vprašanje 61. Že nekoliko let opazujem na krompirju, da mu perje postaja črnopikčasto ter da se zgodaj osiplje, tako, da ostanejo sama stebila. Kako bi se dal krompir ozdraviti od te bolezni? Bi li smel stebila takoj, ko začnejo pikčasta postajati, požeti ter posušiti in živini pokladati. Kadar se omenjena bolezen pokaže na perju, navadno je tudi krompir pod zemljo črn in gnil. Nastane li črnoba vsled bolnega perja, ali je pikasto perje nasledek bolnega krompirja. (Fr. S. v Dol. Logatcu.)

Odgovor: Bolezen, katero popisujete, je krompirjeva gniloba. Bolezen je jako nevarna, ako se močno razširi, kajti včasih so morali po nekaterih krajih popolnoma opustiti pridelovanje krompirja zaradi te bolezni. Bolezen se pojavlja meseca julija in avgusta, provzročuje pa jo gliva *phytophthora infestans*. Plodni organi te glive padajo s perja na zemljo in se potem pod zemljo naprej plodé po krompirju ter tako provzročujejo, da gnije krompir. Mokro vreme in vlažna zemlja pospešujeta rast in razplod te glive. Proti tej bolezni so poskušali mnogo sredstev z različnim uspehom. Med drugimi priporočajo zgodnje krompirjeve sorte pozno saditi.

Zadnji čas hvalijo tako zvano „bordeleško mešanico“ kot dober pripomoček proti tej bolezni. Ta mešanica se takole naredi: Vzame se 100 litrov vode, v kateri se raztopi 8 kilogr. bakrenega vitrijola, tej tekočini se primeša beléža, katerega se naredi iz 15 kgr. neugašenega apna in 30 litrov vode. S to mešanico se poškropi krompirjevo zelišče, kadar je bil krompir uže obsut.

Perje žeti pa nič ne pomaga, ampak celó škoduje, ker je pridelek potem veliko manjši, tros od gliv pa veter vendar tudi potem na njivo zanese s sosednjih njiv.

Vprašanje 62. Imam majhno drevesnico, v kateri je pa letos vse polno listnih uši, tako, da mlado drevje niti rasti noče. Kaj naj storim, da ta mrčes odpravim? (P. G. v L.)

Odgovor: Proti listnim ušem rabi mnogo sredstev. Priporočajo močno tabačno vodo, ki jo je nesti v skledi v drevesnico in potem vanjo vršičke drevesne pomakati. Listne uši se nahajajo namreč le po neolesenelih poganjkih (vršičkih). Vsaka uš mora biti s tabačno

vodo pomočena, drugači ne pogine. Razen tega je še mnogo drugih kemijskih sredstev, ki imajo pa to veliko napako, da le tedaj ugonobijo mrčes, ako so dovolj močna, če so pa močna, škodijo zopet rastlini. Tudi v naši drevesnici v Ljubljani imamo listne uši, kar ni čuda, kajti vsi nasadi sadnega drevja v Ljubljani in okoli Ljubljane kar mrgolé od listnih in krvnih uši. V naši drevesnici, katera ima sedaj nad 30.000 mladega drevja, ni nobeno drugo sredstvo pomagalo, kakor — da smo vse uši z roko pomečkali. Na videz delo, ki se ne dá zvršiti, pa se vendar dá. Precej pomladi je gledati po ušéh ter jih pridno mečkati, potem se pa ne zaplodé tako močno, da ne bi jih bilo moči zatreti. Paziti je pa uši od pomladi do jeseni. Uši, če tudi samo eno, zapaziti je na drevju takoj. Gledati je namreč na zavito listje in na mravlje, Ako je kak list na vršičku le malo zavil, ta je uže sumen. Pogledati je precej pod list. Na drevju, po katerem lazijo mravlje, so gotovo uši.

Če greste torej vsak teden po dvakrat ali trikrat mimo vseh dreves in kjer kako uš zapazite, precej jo umorite, opravili bodete to delo z majhno zamudo dobro, pri tem se pa obvarovali velike škode. Majhni, rdeči in črnopikčasti hrošči, ki jih imenujemo polonice ali pikapolonice, so kaj koristni, ker preganjajo in jedó listne uši.

Vprašanje 63: Od kod prihaja muhljavost konj in ali je ozdravna? (A. L., župnik v H.)

Odgovor: Muhljavost menda imenujete lišaje po vratu. Ti so nalezljivi in prihajajo od nečednosti. Zdravijo se pa lišaji s pogostim čenjenjem in umivanjem bolne kože z zelenim milom ter pozneje z mazanjem s takim milom in terpentinovim oljem. Namesto tega mazila rabi tudi sivo mazilo od živega srebra.

Na vprašanje 64. gosp. A. W. v P. (na dopisnico je vtisnen pečat pošte ljubljanske) ne moremo odgovoriti, ker ni pridejano celo imé. Le toliko Vam odgovorjamo, da dajemo odgovore brezplačno. Zglasite se, kedo da ste; odgovorili bodemo radi, celih imen vpraševalcev pa, kakor vidite, sploh ne priobčujemo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Nj. vel. presvetli cesar je z najvišim odlokom z dne 28. junija t. l. milostivo potrdil izvolitev gospoda grofa Gustava Thurn-Valsassine za predsednika c. kr. kmetijske družbe za vojvodstvo Kranjsko.

Falkenhayn m. pr.

Razpis štipendij.

Razpisujejo se naslednje štipendije:

1. Štipendija Nj. vel. presvetlega cesarja v znesku letnih 250 gld. za obiskovanje kmetijske šole „Francisco-Josephinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

2. Državna štipendija v znesku letnih 250 gold. za obiskovanje iste šole.

3. Dve štipendiji po 250 gld. na leto za obiskovanje vrtnarske šole „Flisabethinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Podrobnosti se zvedo v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Od c. kr. kmetijskega ministerstva.

Seja glavnega odbora dné 17. julija 1887.

Posvetovanje je vodil društveni predsednik gospod Gustav grof Thurn, navzočni so pa bili g. podpredsednik Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Lenarčič, Murnik, dr. Poklukar, Povše, Robič ter tajnik Gustav Pirc.

Podpredsednik J. Fr. Seunig poroča, da je Nj. vel. presvitli cesar potrdil izvolitev gospoda grofa Thurna za predsednika družbi, ter ga pozdravi v imenu odbora. Gospod grof Thurn se zahvali za pozdrav ter pozivlje odbor, naj deluje zložno z njim za kmetijsko korist dežele naše.

Predsednik poroča odboru o delovanju konjarškega odseka.

Podružnici metliški se podari za kmetijsko loterijo, ki jo priredi 29. avgusta v Metliki, velik stroj za robkanje turščice ter 20 gld. gotovine.

Stroj za izdelovanje drenažnih cevi, katerega ima sedaj na posodo gosp. grof E. Auersperg na Šrajbarskem Turnu, ukrene glavni odbor posoditi gosp. Franju Gregurki, posestniku na Sinji gorici.

Vsled poziva predsednika društva za varstvo avstrijskega vinarstva gospoda grofa Coroninija ukrene glavni odbor prositi podružnico v Novem mestu in gospoda R. Dolenca, vodjo v Grmu, da osnujejo podružnico tega društva za Kranjsko.

Dopis vis. c. kr. kmetijskega ministerstva o uredbi kmetijskega pouka na pripravnici v Ljubljani odstopi se v posvetovanje in poročanje odseku za splošne reči. Ravno tako tudi poročilo potovalnega učitelja o šolskih vrtilih na Kranjskem.

Zastopnika za IV. avstrijski shod vinarški, ki bode l. 1890. v Gorici, glavni odbor ukrene za sedaj ne še imenovati, ker je čas dotle še predolg, in ker vsa potrebna pojasnila za sedaj lahko daje odbor pismeno.

Glavni odbor izrazi mnenje svoje o vrednosti sadnega drevja, ki je bilo po zajcih poškodovano. To mnenje je izrazil glavni odbor vsled želje c. kr. deželne vlade in sicer zaradi rekurza posestnika Jos. Grudna iz Podsmreke.

Glavni odbor ukrene staviti na vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo predlog glede porabe državne podpore v znesku 200 gld., ki je namenjena za spisanje navoda, kako je obdelovati šolske vrte.

Prodaje subvencijskega bika Martina Brenceta v Gorenji vasi glavni odbor ne dovoli.

V dogovoru s c. kr. kmetijsko družbo v Celovcu glavni odbor predlaga vis. c. kr. kupčijskemu ministerstvu kot zastopnika kmetijske družbe kranjske in koroške v državnem železniškem [sovetu] gospoda Karola Luckmanna iz Ljubljane in kot njegovega namestnika gospoda grofa Goessa.

Vis. c. kr. kmetijskemu ministerstvu se stavi nasvet glede podelitve državnih štipendij za učence družbene podkovske šole.

Za nove ude družbi se sprejmejo gospodje: Levstek Ivan, posestnik v Bukovici; Zottar Josip, posestnik in notarski koncipijent v Ribnici;

Sojar Jakob, posestnik v Notranjih goricah; grof Rattulinsky Vojteh, grajščak v Neudau (na Štajarskem);

Jamnik Nikolaj, veliki posestnik v Medvodah; Toman Friderik, trgovec in profesor v Radovljici; Lavrenčič Jakob, trgovec v Sodražici;

Vesel Josip, trgovec v Zamostcu; Obreza Matija, posestnik in župan v Kanderšah; Šuštaršič Franc, posestnikov sin v Delnicah;

Korošec Jakob, posestnik v Češnjicah; Gregurka Franc, posestnik v Sinji gorici; Nj. prevzvišenost princ Polignac v Podvinu;

Mavec Franc, posestnik v Draščah; Dragovan Anton, posestnik na Soržakih; Dragovan Ivan, posestnik na Dol. Lokvici.

Dragovan Josip, posestnik na Gabrovcu; Dragovan Martin, posestnik na Dol. Lokvici; Jakob Franc, posestnik v Metliki;

Fleischmann Lavoslav, posestnik v Metliki; Fux Edvard, c. kr. poštar v Metliki; Gregorač Franc, učitelj v Metliki;

Koren Ignacij, posestnik v Metliki; Kozjan Jure, posestnik na Božjakovem; Pavlič Ivan, kaplan v Metliki;

Pehani Alojzij, kaplan v Metliki; Prosenik Anton, trgovec v Metliki; Rome Josip, župnik v Podzemlji;

Smola Albin, c. kr. okrajni sodnik v Metliki; Vukšinič Martin, posestnik na Božjakovem.

Kmetijsko slovstvo.

Nauk, kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Spisal dr. Janez Bleiweis. V Ljubljani 1887. Natisnili in založili J. Blasnikovi nasledniki.

To je naslov knjigi, ki je ravnokar izšla. Vrednosti njene nam ni treba ocenjevati, vsaj jo je spisal strokovnjak, ki je kot tak bil poznan celo v Nemcih. Knjiga pa bode gospodarjem našim prav dobro ustregala, kajti dolgo časa je bila toliko važna pomoč ob porodih živinskih zgol le v rokah pastirjev, ovčarjev in drugih strežajem, kateri so se sicer nekterih reči po robotih skušnjah navadili, nikakor si pa prave porodoslovne

vednosti pridobili. Kako neki bi to tudi mogoče bilo, ker jim na vse strani tiste manjka, prave podlage na katero se opira vsa porodolovna pomoč, ktere se pa nikdar priloznosti niso imeli učiti!

Škoda velika! da je še dan današnji taka, — da še dan današnji moramo slišati, kako neumni in brezvestni mazači včasih konja priprežejo, da bi, če krava ne more, storiti na vrv natvezeno tele iz materinega telesa potegnili! O stoternih družih napákah in vražah, po katerih se zanemarja pametna pomoč in gospodarjem silna godi, škoda ki bi se dostikrat prav lahko odvrniti dala, nočemo tu nadalje govoriti; saj so dosti znane!

Porodolovje spada v vrsto zdravniških védnosti, in se opira na natančno znanost živinskega trupla v zdravem in bolnem stanu.

Prva podloga porodolovja je torej določno poznanje vseh tistih delov, v katerih se plod spočne, v katerih leži, dokler je v materinem telesu, in po katerih se rodi! Kdor ne pozna natanjko plodovega ležišča in ne pozna potov, po katerih se na svet rodi, naj se nikdar ne dotakne tacega opravila.

Druga vednost, ki jo porodolovje zahteva, je poznanje naravnih spolovilnih in roditeljskih opravil, to je tistih opravil, ki se začno z brejostjo in jenjajo še le nekaj dni potem, ko je živina vrgla.

Tretja vednost je znanstvo boleznih sploh, da se tudi boleznih o brejosti, o porodu in po porodu spoznati, ceniti in ozdravljati znajo.

Četrto, kar je v porodolovju vedeti potreba, je poznanje tistega orodja, s katerim se o potrebi porodni živini pomaga.

Iz tega se razvidi, da edina prava in dobra pomoč o porodih se more pričakovati le od tacega, ki se je vsega tega učil in do dobrega dejansko izučil.

Dobro in potrebno je torej, da tudi vsak kmetovalec in lastnik živine vsaj nekoliko vednosti o tem ima, prvič zato, da si o sili in če ni velike umetnosti potreba, sam ve svetovati in pomagati; drugič zato, da more presoditi, ali pomočnik prav ravna ali ne.

Akoravno je živinozdravniku, natančno znati vse reči, ki se tičejo poroda, vendar se v gori omenjeni knjigi nahaja pouk, ki ga more vsak zaveden živinar poznati. Priporočamo torej prav toplo to knjigo, kateri je dodanih v boljše razumnost 28 dobro in lično izdelanih podob. Knjigo je dobiti pri založnikih J.

Blasnikovih naslednikov v Ljubljani v polplatno vezano po 60 kr., nevezano po 50 kr. Po pošti 5 kr. več.

Tržna poročila.

Žito in poljski pridelki.

V Ljubljani 27. julija: Hektoliter: pšenice 6 gld. 50 kr., rži 4 gld. 06 kr., ječmena 2 gld. 92 kr., ovs 2 gld. 92 kr., ajde 4 gld. 06 kr., prosa 4 gld. 22 kr., turšice 5 gld. 20 kr., leče 12 gld. — kr., graha 13 gld. — kr., fižola 11 gld. — kr.; 100 kilogr. krompirja 2 gld. 14 kr., 100 kilogr. sena 1 gld. 69 kr., 100 kilogr. slame 1 gld. 60 kr.

V Kranji 25. julija: Hektoliter: pšenice 6 gld. 50 kr., rži 4 gld. 55 kr., ovs 2 gld. 60 kr., turšice 4 gld. 87 kr., ječmena 4 gld. 55 kr., ajde 4 gld. 72 kr.; 100 kilogr. sena 2 gld. 20 kr., 100 kilogr. slame 1 gld. 80 kr.

V Rudolfovem 25. julija: Hektoliter: pšenice 7 gld. 32 kr., rži — gld. — kr., ovs 2 gld. 77 kr., ajde 3 gld. 90 kr., turšice 5 gld. 04 kr.; 100 kilogr. krompirja 2 gld. 80 kr.

Na Dunaji 26. julija: 100 kilogramov: pšenice gld. 8.75 do 9.60, rži gld. 6.70 do 7.30, ječmena gld. 5.— do 7.50, ovs gld. 5.40 do 6.70, turšice gld. 5.90 do 6.—.

V Budapešti 21. julija: 100 kilogramov: pšenice gld. 8.— do 8.35, rži gld. 5.80 do 6.—, ječmena gld. — do —, ovs gld. 5.45 do 5.90, turšice gld. 5.60 do 5.65.

Klavna goved.

Na Dunaji 25. julija: Oggerski pitani voli gld. 52 do 58.—, galic. pitani voli gld. 52 do 57, nemški pitani voli gld. 54 do 61, biki in krave gld. 46 do 52 za 100 kilogr. mesarske vage t. j. z vsem lojem in s polovico glave.

V Presburgu 25. julija: Oggerski mladi voli gld. 50 do 58, nemški mladi voli gld. 52 do 60 za 100 kilogr.

Prasiči.

V Steinbruchu pri Budapešti 23. julija: Oggerski stari, težki 46—47 kr., oggerski mladi, težki 46—47 kr., srednji 46—47 kr., lahki 46—47 kr.; težki kmetjski prašiči 44—45 kr., srednji 45—46 kr., lahki 46—47 kr.; srbski težki 46—47 kr., srednji 46—47 kr., lahki 46—47 kr. (Cena velja za 1 kilogr.)

Speh.

V Ljubljani	27. julija:	1 kilogr.	60 kr.
V Kranji	25. "	1 "	60 "
V Rudolfovem	25. "	1 "	— "
V Celovcu	14. "	1 "	65 "
Na Dunaji	27. "	1 "	55 "

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmetjskih krogih. Zelo priporočljivo je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

(3—10) „Ljubljanski zvon“.

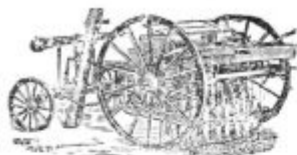
Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Japonska ajda

dobi se pri Gabrijelu Jelovšekju na Vrhniki mernik po 1 gold. 50 kr. Kdor jo več skupaj naroči, dobi jo mernik po 1 gold. 40 kr. (62—3)

Anton Reissenzahn

tovarna gospodarskih strojev in livarna železa
v Bubni pri Pragi.

Ta tovarna priporoča svoje prav cene izdelke, ter jamči za njih dobro sestavo in trpežnost. V zalogi ima: mnogovrstne pluge, brane, valjarje vsake sestave, stroje za sejati vseh sistemov, senene grablje za vpregati, stroje za košnjo žita in trave, mlatilne stroje na roko, na gepelj in na par, lokomobile, stroje za čiščenje žita, stroje za drobljenje in rezanje krme, sploh vse gospodarske stroje in oprave.

Cenike s podobami pošilja se na zahtevanje zastoj in poštnine prosto. (10—13)

Semenarska postaja

K. Rambouseka v Zborovu, pošta Forbes na Českem

ima na prodaj za prihodnjo jesensko setev
skušena semena zimskega žita sledečih sort:

Požlahtneno menjalno pšenico.
Avstral. Alaby pšenico z resjem.
Zborovsko menjalno rž.
Labradorsko rž.
Švedsko sneženo rž.
Montansko rž.
Kolosalno rž.

(65—2)

Naročitve izvršujejo se po vrsti, kakor doidejo in sicer v plombovanih vrečah.

Cenike dobi se na željo zastoj.

Važno za oskrbnštva, gospodarstva in živinarje.

Homeopatična lekarna za živali

za zdravljenje bolnih domačih živali
(govedi, konj, ovac itd.) s 24 homeopa-
tičnimi zdravili. (64—2)

Stoji 8 gld.

Navod od C. L. Böhma, kako zdraviti homeopatično domače živali stoji 40 kr. Vse to pošilja po poštnem povzetju

A. MOLL,

lekar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji I., Tuchlauben 9.

Natančni ceniki s podobami se pošiljajo zastoj.

Tovarna za kostne pridelke in lim Luekmann-a & Bamberg-a v Ljubljani

priporoča svoja zelo uspešno učinkujoča

umetna gnojiva, kostne
moke in superfosfate

po najnižjih cenah.

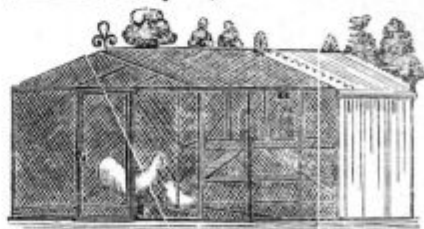
Na zahtevanje se vpošlje cenilnik in prospekt.

(40—10)

Graščinskega majarja

sprejme oskrbnštvo graščine na Raki. Majar bodi oženjen ali neoženjen. Službo je precej nastopiti, plača je pa pe dogovoru. Zglasiti se je pri oskrbnštvu graščine na Raki na Dolenjskem. (67—1)

Pocinjena, bodeča žica (drat) iz jekla.

Trpežno! Hiša za 10 kokoši. Trpežno!

Ograje za vrte, gozde, parke i. t. d., kakor vse sorte mrež za kur-nike in za hiše za fazane. Varnostne mreže proti ognji, mreže za oknja, mreže za sejati pesek in suto, torbe čez gobec za govejo živino in za pse. Dratene vrvi vsakovrstne sestave. Železne vrate in stavbe iz železa sploh. Vse to izdeluje:

Eisendraht- und Maschinendrahtgeflechts-Fabrik und Bauschlosserei
Franz Schröckenfuchs in Waidhofen a. d. Ybbs.

Ograje iz pocinjene dratene mreže ne stanejo več kakor dobre lesene ograje, so pa neizrečeno trpežne in dajo ograjenemu prostoru ličen in gospodski obraz. Proračune dopoše se zastoj in poštnine prosto. (27—11)

Andr. Druškovič-a

(poprej Jakoba Nekrepa)

na Mestnem trgu št. 10,

kjer se dobivajo v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, štorje za štokodiranje, drat in cveki, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejeni štedilni ognjišči in njih posamezni deli.

Posebno po nizki ceni dobivajo se stroji in orodja za poljedelstvo, kakor mlatilnice, same ali z vlačilnikom (Göpel), slamoreznice, čistilnice za žito (Trieur), brane in lepo in močno narejeni plugi. (66—1)

Bela poljska detelja, rudeča detelja (Incarnat), gips za deteljo, japonska ajda itd.

dobiva se najbolje v prodajalnici pri (63—2)

Petru Lassniku v Ljubljani.

BRATA EBERL

v Ljubljani

za frančiškansko cerkvijo v hiši g. Ivan Vilharja
prodajata

oljnate barve, lake, firneže

kemične in prstene barve lastnega izdelka, čopiče ter vse v nje stroko spadajoče blago na debelo in drobno.

Posebno se priporočajo oljnate barve v kositarskih (plehastih) posodah za trgovce in prodajalce, pri čemur opomnimo, da se naše barve ne smejo zamenjati z navadnimi kakor se sploh prodajajo, kajti od nas prodajane barve so kemično čiste in s pravim, z lanenega olja izdelanim firnižem ribane. (46—9)

V zalogi J. Blasnikovih naslednikov

je ravnokar izšla knjiga:

NAUK,

kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni.

Spisal

dr. Janez Bleiweis.

Cena brožirani 50 kr., v polplatno vezani knjigi 60 kr., po pošti 5 kr. več.

Klenert & Geiger

I. štajerska drevsnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevsnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požalnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotočnega drevja in grmovja, drevja (16—12)

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vsih vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

„AZIENDA“

avstro-ogerska družba za zavarovanje življenja in rent.

avstro-ogerska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljenim;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu, Albrechtsgasse 3; v inomestu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Slonove ulice šte. 52, pri
JOSIPU PROSENC-u.

(4—6)